

A fenntartható és szolidáris gazdasági fejlődés útján

Michel Camdessus, a Nemzetközi Monetáris Alap volt igazgatója, világgazdasági kérdések szakértője, és többek között az Igazság és Béke pápai tanácsának a tagja két napot Taizében töltött feleségével, hogy együtt gondolkodjon a testvérekkel és a fiatalokkal a világgazdaság folyamatainak tétjeiről. A következőkben felidézünk néhány, a műhelyfoglalkozás folyamán felmerülő gondolatot:

A folyamatos gazdasági fejlődés összeegyeztethető-e azzal, hogy felelősen gazdálkodjunk földünk természeti kincseivel? Milyen utak léteznek bolygónk fenntartható és szolidáris fejlődésére?

Társadalmaink egyre inkább tudatára ébrednek annak, mennyire szükséges bolygónk természeti kincseinek megóvása, és a fejlődés új útjainak elősegítése, másrészt viszont szüntelenül a gazdaság fellendítéséről beszélünk a növekedés és a fogyasztás révén. Nincs a két szempont között ellentmondás?

Ezekben a kérdésekben ott rejlenek a környezetvédelmi követelések, a fejlődés üteme és az ózonlyukak felett érzett aggodalom, valamint a fenntartható fejlődés szükségességének tudatosítása. Ez a fogalom csaknem meghatározó az emberiség számára az 1992-es riói és a 2002-es johannesburgi csúcsertekezlet óta.

Ezzel szeretném kezdeni: Alleluja! Fontos, hogy a világ közvéleménye megérti, hogy a gazdaság növekedése, az anyagi javak északra illetve délre történő felhalmozása nem lehet öncélú. 1950-ben ez a gondolkodás még nem volt jelen világszinten. Ez új.

Mégis különbséget kell tennünk. Az emberiség történelme során időszakosan eluralkodott a félelem, hogy egyszer csak kimerül minden, mert túl nagy lesz a különbség az éhes szájak száma és a rendelkezésre álló természeti források között. Ez volt Malthus fő gondja: korlátozzuk a népesség növekedését, különben nem lesz elegendő mindenkinek. Az a szembetűnő manapság – és ez a reakció társadalmi változást idéz elő –, hogy megértettük: a gazdasági fejlődés eszméje, amely eddig meghatározta életünket, korlátolt és nem elegendő. Amikor elkezdtünk beszélni a szegény országok fejlődéséről, az az ötvenes évek elején volt. A tervezett, előre megfontolt és alapos modell nem volt más, mint a szovjet mennyiségi szabályozás. Azt gondolták: „Termeljünk többet, ha nagyobb a torta, jut mindenkinek.” És ezzel megelégedtek. Ma döbbenünk rá, mennyire hiányos ez az elképzelés.

Kilábalás az adósságból

Egy másik hiányosság, amelyet máig még alig tudatosítottunk: az utolsó 25 év alatt sok európai országban a problémákra a megoldást az eladósodásban találták meg, az államháztartás hiányában. Sok közgazdász ezt keynesi - ánimusznak nevezi, Keynes elméletének egyébként téves értelmezéséből.

Az, hogy a gazdaság számol az emberi tényezővel, azt jelenti, hogy mától fogva nem erőlteti rá a jövő generációkra – a gyermekeinkre, akiket rosszul nevelünk és bántalmazunk – a mi könnyelműségünk költségeinek törlesztését. Most a honfitársaimhoz szólok: ma